

עלון תשע עשרה | ערב חנוכה תשפ"ה לפ"ק

שאלות
נבחרות עם
תשובות
ברורות
משולחן
בית הוראה
דפה

קול ההוראה

הכנה לחנוכה

"ברבורים אנוסים בשפודים צלויים - וכליל לאישיים"

מעשה במשפחה אחת שחפצה לערוך מסיבת חנוכה מפוארת לבני המשפחה הנשואים, אנשים ונשים. אולם, בשל מגבלות הזמן, החליטו בני המשפחה לקיים את הסעודה לאחר מסיבת 'מעוז צור' ודברי התורה על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שכן אז הזמן פנוי ללא הגבלה. אך, אבי המשפחה הביע את חששו, באמרו כי אין בכוחו להישאר ער עד שעה מאוחרת, ועל כן הציע כי יתועדו בלעדיו. האם נכון לנהוג כך?

בענין זה נשאל הרה"ג רבי אלכסנדר אוסטערליץ שליט"א מו"ץ דפה, והביע את דעתו הנחרצת כי אין לעשות כדבר הזה, וזאת מפאת גדרי הצניעות, וכפי שכבר עוררו גדולי הרבנים עד כמה יש להיזהר שסעודות מצווה לא יהפכו, חלילה, למצווה הבאה בעבירה על ידי משחקים משותפים של אנשים ונשים.

הרב ציין כי על פי דעתם של גדולי הפוסקים, אף שנהוג בעולם לשבת בסעודות שבת אנשים ונשים מבני המשפחה סביב שולחן אחד - יש לזכור כי היתר זה תקף רק כאשר ראש המשפחה נוכח ומנהל את הסעודה. נוכחותו של ראש המשפחה מבטיחה זהירות ראויה, ומשמשת כמעין 'שומר', המונע מצב של קלות ראש בין הגברים והנשים. והדגיש כי אברכים צעירים צריכים להיזהר במיוחד, ולהימנע מלהזמין את חבריהם ומשפחותיהם לסעוד יחדיו סביב שולחן אחד (ראה 'דרושי הצל"ח' בחומר הדבר).

שבת כדת

"בכל מִשְׁבֵּתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה - עֶבֶד וְגַם שִׁפְחָה"

לפנינו מקרה מעניין ומורכב, שהובא לשולחנו של מורה הוראה חשוב בעירנו, הוא הרה"ג רבי הערשל ראזענפעלד שליט"א מו"ץ פק"ק: משפחה מסורה, שאביהם הישיש בא בימים והגיע לגיל מופלג, נקלעה לשאלה הלכתית מרתקת. האב, שכוחותיו אזלו עם השנים, זקוק לטיפול צמוד יומם ולילה, ולשם כך שכרו בני המשפחה את שירותיו של מטפל נכרי מסור ומקצועי. והנה, מנהג קבוע להם לבני המשפחה, שבעת ביקורם אצל אביהם היקר, הם מעניקים למטפל הנכרי הפוגה קלה מעבודתו המסורה. "לך נא", הם אומרים לו ברוח טובה, "שוב לביתך למנוחה קצרה, או אם תחפוץ, נצל את הזמן לעיסוקיך האישיים".

אלא שכאן התעוררה השאלה: האם מותר להם, לבני המשפחה, להנחות את המטפל הנכרי כיצד לנהוג בשבת קודש? כלומר, האם מותר להם לומר לו שאם ברצונו לשוב לביתו בשבת, הוא ייסע ברכבו לבתיהם ויודיע להם על כך. או שמה יציעו לו שאם יחפוץ בשעה של מנוחה הוא יכול לצלצל בטלפון, והם, בראותם את המספר על צג המכשיר, ידעו כי הגיעה העת לבקר את האב. דא עקא, כי הלא ידוע לכל כי יש בהוראות כאלו לנכרי בשבת משום חשש 'אמירה לעכו"ם' אשר אסרוהו חז"ל. על כן תהו בני המשפחה: היש איסור בדבר, או לא?

כשפנו אל הג"ר הערשל הוא התיר להם את הדבר, תוך כדי התנאה שיש להם ליזהר במיוחד שלא יקלו ראש באיסור חמור של אמירה לנכרי, שכל כך החמירו בו עד שלפעמים אסרו את הדבר שעשה הגוי בהנאה. טעם להיתר זה הוא על פי הדין שנפסק בשו"ע (או"ח, סי' שכח סי"ז) שצרכי חולה שאין בו סכנה, אומר לנכרי ועושה. דבר נוסף מבואר בשו"ע (סי' שז סכ"א, משנ"ב שם סקע"ג) שמותר לומר לגוי בשבת 'בשל בשר זה לצרכך', דהיינו שמותר לומר לו שיעשה מלאכתו שלו אם הוא עושה בחפציו של גוי ולצורך הגוי. אך, כתבו הפוסקים (משנה ברורה, סי' רמו סק"ל) שבאופן שיש משום מראית עין שנראה כאילו הגוי עושה בשביל ישראל, אז הדבר אסור.

ועל פי זה הבה נשוב לנידון דידן: הבנים שכרו את המטפל, הרי מצדם הדבר מסודר ואין הם צריכים למלאכת הנכרי במסעו ברכב ובצלצול בטלפון, וכל מה שהגוי עושה - לכבוד עצמו הוא דורש. ואף במקרה שהוא זקוק לעזרה מבני המשפחה, הרי כי אז יש להתיר משום שהאב חולה שאין בו סכנה, שכאמור גם משום זה הדבר מותר.

ועל כן, בנוגע למסיבות חנוכה משפחתיות, הורה הרב שיש להתרחק ממסיבות כאלה, ובמיוחד בלילות הקדושים הללו. לילות חנוכה מיועדים להאיר את העינים באור התורה - בניגוד גמור למלכות יוון הרשעה, שביקשה להחשיך את עיניהם של ישראל. ולחיצוק דבריו, הביא הרב את דברי הרה"ק רבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע שכתב ('דברי שמואל', חנוכה) בזה הלשון: "מוחלפת השיטה! בחנוכה קובעים בבית המשתאות ולכלות בהבל יומם ולילה בשחוק וקלות ראש אנשים ונשים רח"ל?! אלא אנו צריכין להיות מוסיף והולך בכל יום ויום ולהרבות אור נפש רוח נשמה חיה יחידה!..." ובכן, עלינו לנצל את ימי החנוכה להתעלות רוחנית וקדושה, ולא לבזבזם על מסיבות שאינן ראויות לקדושת הימים הללו.

"ובכח סגלת נר חנוכה תחכמנו באור תורתך"

בימי החנוכה המאירים, התעוררה שאלה מעניינת בקרב קבוצת בחורים מתמידים, אשר קבעו לעצמם שיעור לימוד מיד לאחר הדלקת הנרות של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. הספק שנתעורר בלבם היה אם מותר להם להקדים ולהדליק את נרותיהם טרם שאביהם הדליק, כדי שיהיה להם זמן מספיק ללימודיהם. שכן מדרך האב להמתין

עד שכל בני הבית יתאספו, והדבר נמשך לזמן מה, ואם יחכו על הדלקת אביהם, יפסידו זמן רב של לימוד תורה.

הבחורים פנו אל הרה"ג רבי אלכסנדיר אוסטערליץ שליט"א מו"ץ דפה, ושטחו בפניו את ספקם, והוא האיר את עיניהם בתשובה מפתיעה: "אם האב מסכים לדבר", פסק הרב, "הרי אדרבה, יש בכך הידור גדול שידליקו לפני אביהם!". הרב לא הסתפק בפסיקה גרידא, אלא טרח להסביר את שורש הדבר:

ידוע לכל כי מעיקר הדין, מצוות הדלקת נרות חנוכה היא 'נר איש וביתו'. אך המהדרין, כידוע, מוסיפים ומדליקים נר לכל אחד ואחד מבני הבית. ואכן, זהו המנהג הרווח בכל תפוצות ישראל, שכל בני הבית מדליקים לעצמם. אולם, הגרי"ז בספרו על הרמב"ם (הל' מגילה וחנוכה, פ"ד ה"א-ב) מעלה נקודה חשובה. מלשונו של הרמב"ם שכתב "והמהדר את המצוה מדליק נרות כמנין אנשי הבית נר לכל אחד ואחד... ", משתמע כי עיקר ההידור הוא שהאב מדליק נרות כמספר בני המשפחה. וביאר הגרי"ז בטעם הדבר, שהרמב"ם סובר כי 'הידור מצוה' לא שייך אלא בעת קיום המצוה ובאותה שעה, אבל אחר שפירש מן המצוה שוב אין בדבר משום הידור. הג"ר רבי סנדר ציין שדבריו אלה של הגרי"ז היו שגורים בפי ראש הישיבה דפה, הגאון רבי

דוב מאיר קרויזער זצ"ל. ולפי זה, עולה שאלה גדולה: האם מותר לבן לברך על הדלקתו, שהרי כבר יצא ידי חובה בהדלקת אביו, וחובת המהדרין כבר עבר זמנה?

אך אל דאגה, גם למנהגנו המקובל יש על מה לסמוך, ומצאנו לו ידים ורגלים. בשו"ת הגרעק"א (מהוד"ת סי' יג) מסביר כי מה שכולם מברכים על הדלקתם הוא מפני שאנו רוצים להיות מן המהדרין, וכאילו אנו מתכוונים במפורש שלא לצאת ידי חובה בהדלקת בעל הבית, ולכן חייבים מן הדין להדליק ולברך.

אמנם, עדיין נשאר בגדר הידור מצווה. אם יש אפשרות לבן להדליק טרם שאביו מדליק, והוא גם ביקש את רשותו אביו ואין בכך פגיעה בכבוד אביו, אז יש אכן מקום שידליק לפני שהאב מדליק. [אבל זה ברור שאין האב יוצא בהדלקת הבן, שכדי שראש המשפחה ובעל הבית יצא בהדלקה זו, הוא צריך לכוון לכך מתחלה, וכמבואר בספר 'הליכות שלמה' (פ"ג, דבר הלכה אות י) שדקדק כן מלשון השו"ע].

כך, בחסדי שמים, זכו אותם בחורים מתמידים לא רק להוסיף אור בלימוד תורתם, אלא גם להאיר את בתיהם באור הנרות, ולהדר במצוות נר חנוכה באופן מיוחד ומהודר.

מזוזה בימין נר חנוכה משמאל

יהודי יקר! על מנורת החנוכה בטח חשבת שתמלא את דרישתך בקיום המצוה כתיקונה.

עתה הזמן לחשוב על המזוזה שבימין: האם כשרה היא כדת וכדין?

בימי החנוכה השלוחים יוצאים! שלוחי בית ההוראה על פי הוראת הרבנים הגאונים שליט"א יוצאים לבדוק מזוזת שערי הבית.

להתקשר עם הבודקים, יש להשאיר מודעה על מס' 845.232.0502

רון שיר ושבח

ברכה מיוחדת לרבני קבוצות 'הבית בהבנות' שעושים מלאכתם נאמנה במסירת שיעורי-הלכה נפלאים ונחוצים לאברכים צעירים בתקופת נישואיהם למז"ט להעלותם במסילה העולה בית קל בהלכה ברורה ובשפה נעימה

הלא המה:

הרה"ג רבי אברהם יצחק לונגער שליט"א

הרה"ג רבי יעקב יוסף ברש"ש שפיטצער שליט"א

הרה"ג רבי שלום משה גאלדמינצער שליט"א

הרה"ג רבי יעקב זאבנער שליט"א

הרה"ג רבי יעקב יוסף בר"י שפיטצער שליט"א

הברכה אחת היא להם, שיזכו להרבות פעלים לתורה ולהפיץ מעיינות תורתם מתוך שמחה והרחבת הדעת.

”וכל משרת דם ענבים לא ימוש מפיקם”

לכבוד שמחת נישואיו, זכה אברך שלנו לקבל מתנה מפוארת מחותנו - גביע כסף מהודר, גדול ומרשים, המכיל כמות נכבדת של יין. אך הנה, מדי מוצאי שבת, לאחר ההבדלה, ניצב בפני האברך אתגר הלכתי: מחד גיסא, אין באפשרותו להחזיר את שארית היין לבקבוק, שכן ידוע לו על חומר הדבר שלא לשתות מיין שהבדילו עליו. מאידך גיסא, לבו נקפו לשפוף לריק יין משובח מדי שבוע.

במבוכתו, פנה האברך אל הרה”ג רבי פינחס וואזנער שליט”א דומ”ץ קהילתנו בקלעפטון שבלונדון, ושאל את פיו כדת מה לעשות. הרב, בכח הפסיקה שלו, האיר את עיניו של השואל במהלך מרווח ומהודר: ”יש לך תחלה לשתות רביעית הלוג מן הכוס, ובשארית היין תכבה את נר ההבדלה כנהוג (רמ”א, סי’ רצו ס”א). ומה שנותר, אתה רשאי להחזיר לבקבוק, ובלבד שתיתך בקבוק זה לעצמך בלבד”.

הגר”פ שליט”א הוסיף תבלין להלכה זו, ופתח בהבהרה חשובה: ”דע נא, כי יש הבדל מהותי בין כוס הקידוש לבין כוס ההבדלה וברכת המזון”. מעיקר הדין, בקידוש ובשארית כוסות של מצוה די בשתיית מלוא לוגמיו, שהוא רוב רביעית, כפי שנפסק בשו”ע (או”ח, סי’ רעא סי”ג). אולם, מלבד השתייה לקיום המצוה, יש לשתות עוד, והוא על פי המבואר בשו”ע (סי’ קצ ס”ג) שקיים ספק מהו בדיק השיעור הנדרש לברכה אחרונה על היין, האם די בכזית, או שמא נדרשת רביעית שלמה, ובשל ספק זה, ראוי שלא לשתות יותר מכזית, אלא אם כן שותים רביעית שלמה.

ועל פי זה, במה שנוגע לקידוש, הענין פשוט יותר, שכן ממילא מברכים ברכת המזון, ובכך נפטר היין מברכה אחרונה (שו”ע, או”ח סי’ רעב ס”י), לכן, די במלוא לוגמיו. אולם, בהבדלה וברכת המזון, וכן כאשר מקדשים קידוש היום בבית המדרש שלא במקום הסעודה, יש להיזהר ולשתות רביעית שלמה כדי לצאת מן הספק בשיעור ברכה אחרונה. הוא ציין כי כך מבואר במשנה ברורה (סי’ רצו סק”ד).

ועתה חזר הרב לענין השאלה: הנה, ה’מגן אברהם’ (סי’ רצו סק”ד) כתב שאין להשקות את בני הבית מכוס ההבדלה. הוא הוסיף כי השל”ה הקדוש כתב שאשה לא תשתה מכוס ההבדלה, ובספר ‘סדר היום’ נאמר כי יש אולי סוד בדבר, ומנהגם של ישראל תורה הוא, אך, אצלנו ידוע מה שמובא בשם מרן הרה”ק המגיד מטשערנאביל זי”ע (מובא בספר ‘ליקוטי תורה’, ליקוטים וסגולות) ”הזהיר הרב לשמור את עצמו כל איש מלשתות הבדלה של איש אחר כי מזה בא השנאה ח”ו איש על רעהו”. ולפי זה, הרי המבדיל עצמו מותר לו לשתות את השיריים. שכן, הטעם לאיסור הוא החשש לשנאה בין אדם לחברו, וזה לא שייך באדם המבדיל בעצמו. לכן, אם ייחד את בקבוק היין לעצמו, מותר לו לשתות ממנו.

ברכות הנהנין

”ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו”

יהודי קשיש, המנצל את ימי הזקנה בתורה, נהג לשבת בביתו מדי לילה שעות ארוכות, עוסק בתלמודו ובעבודת הקודש. כמנהג זקנים, היה מרענן את דעתו מדי כל כעשרים דקות בלגימה מכוס תה או קפה, וכיוצא באלה משקאות המשיבים את הנפש ודעת זקנים נוחה מהם. באחד הלילות, בעודו שקוע בלימודו, הופיע בנו וכיבדו בפירות ומיני מתיקה.

לאחר שסיים לטעום מן המטעמים שהגיש לו בנו, התעוררה אצלו שאלה כזו: האם עליו לברך בורא נפשות על הטעימה כעת? אם יעשה כן, הרי זה עלול להיחשב כסילוק והיסח הדעת, ויצטרך לשוב ולברך בפעם הבאה שישתה תה. מאידך, אם ימתין ולא יברך עד תום לימודו, בעוד כשעתיים, הרי שאז כבר יחלוף זמן שיעור עיכול הפירות שטעם, ונמצא שלא בירך עליהם ברכה אחרונה כדין. או שמא יש דרך שלישית - לברך עם תנאי קודם למעשה שאין בדעתו להסתלק מן השתיה בברכה זו, וכך לא יצטרך לברך שוב על התה וגם לא יפסיד ברכה אחרונה על הפירות?

התקשר הזקן אל הרה”ג רבי יהושע וואלף פריעזעל שליט”א דומ”ץ קהילתנו בבורו פארק רחוב 44, והרצה בפניו את שאלתו. והתשובה שקיבל היתה: ”תברך בורא נפשות, ללא כל תנאי, ואחר כך תשוב ותברך על השתיה הבאה”.

הרב פתח את דבריו בהבאת דברי השולחן ערוך (סי’ קפד ס”ה) המורה כי יש לברך ברכה אחרונה טרם יתעכל המזון במעיו של האדם. אך הנה, כאשר מעמיקים בסוגיה, מגלים כי נחלקו הפוסקים במקרה מעין שלנו. מה הדין אם מישוהו סעד על הפת ושכח לברך ברכת המזון, והוא נזכר אחר הזמן שהוא משער שבאותה האכילה לבדה היה כבר שיעור להתעכל והיה חוזר להיות רעב, אלא שזמן מה אחר הסעודה הוא טעם ממיני מזונות ומחמתם עדיין אינו רעב, האם הוא יכול לברך עתה ברכת המזון? מחד, ניצב ה’פרי מגדים’ (שם, א”א סק”ט) הסובר כי כל עוד לא חלף שיעור עיכול והקיבה עודנה עסוקה בעיכול המזון, נחשב הכל כאילו לא נתעכל. מאידך, ה’משנה ברורה’ (שם סקי”ח; שעה”צ סקי”ט) חולק וסובר כי אם אין מדובר בסעודה אחת, יש למנות את שיעור העיכול מהאכילה הראשונה בלבד.

הרב המשיך והסביר כי גם הרעיון להתנות בשעת הברכה שתחול רק על הפירות, אינו פשוט כלל ועיקר. גם בענין זה נחלקו גדולי עולם: ה’פרי מגדים’ (סי’ רז, א”א סק”א) סבור שאין אפשרות להתנות כך, והכל נפטר בברכה זו, ואם כן נחשב לסילוק והיסח הדעת, וממילא צריך לברך שנית על השתיה. ואילו ה’בן איש חי’ בספרו ‘שו”ת רב פעלים’ (ח”ב סי’ לב) סובר שהתנאי כן מועיל. ולפי זה אם יתנה, יפול בספק אם יברך ראשונה על השתיה.

ולכן, יש לברך בורא נפשות ללא תנאי, ובכך לסלק עצמו מאכילה ושתיה. הרב הדגיש כי אין לחשוש שהברכה הבאה תיחשב כ’ברכה שאינה צריכה’, שכן הוא בירך ברכה אחרונה כדי לצאת מן הספק ומן המחלוקת בין הפוסקים (ראה פסקי תשובות, סי’ רטו אות יד, שהאריך בנקודה זו).

נזקי שכנים

"דביר קדשו הביאני וגם שם לא שקטתי"...

לאברך פלוני נזדמן לשכור דירה נאה בת חמשה חדרים. הוא חתם על הסכם שכירות לשנתיים תמימות, ונכנס לדור בה. אך, בעודו מתרגל לחיים בביתו החדש, התעוררה בעיה בלתי צפויה. במסדרון הסמוך לדירתו, ניצב לו חדר בודד, צמוד ממש לקירות ביתו, והנה, באמצע תקופת השכירות, החליט בעל הבית להשכיר את החדר הקטן לאברך צעיר, שביקש להשתמש בו כמחסן לחפציו. אך לא ארכו הימים ונמלך אותו אברך שני בדעתו, וביקש מבעל הבית רשות להפוך את החדר למשרד עבור עסקיו. הוא הסכים עמו.

אלא שבגלל שלא היה ביניהם כותל עבה כפי שנהוג לבנות בין שתי דירות נפרדות, החלו להישמע קולות מחדר אל חדר. הקירות הדקים שבין החדרים לא הצליחו לחסום בעד הקולות, וכל הגה שנשמע בחדר הקטן היה נשמע היטב בדירתו של השוכר הראשון. כל שיחת טלפון, כל פגישת עסקים, כל רחש וכל לחישה - הכל נשמע בדירה הסמוכה. השוכר הראשון, שחיכה על שקט ושלווה בביתו החדש, מצא את עצמו מאזין בעל כורחו לכל פרטי עסקיו של שכנו החדש, וכמובן גם דאג על כך שכמותו גם שוכר החדר שומע כל הנעשה בדירתו שלו, כיצד הוא מחנך את בניו וכל החיכוכים המתעוררים בין הילדים. הוא טען בשל כך בפני המשכיר: "שכרתי דירה כדי לגור בה בשקט, לא כדי להיות חלק מכל שיחה ועסקה של השכן. כל מילה שאני אומר נשמעת אצלו, וכל דיבור שלו מגיע אלי. זה לא מה שציפיתי כשחתמתי על החוזה!".

ובכן, שמו עיניהם על הג"ר **זאב נחום גאלדמינצער** שליט"א חבר הבד"ץ שיכריע ביניהם כדת של תורה. הם הרצו את דין ודברים שבינם לפני הגאון שליט"א, והשיב להם דברים ברורים: "אכן, יכול השוכר לעכב על זמן החוזה!" והוסיף נחרצות, "שהרי כאשר אדם שוכר דירה, כוונתו לדור בה כדרך בני אדם. ומי זה יעלה על דעתו לגור במקום שבו כל מילה נשמעת החוצה?".

הרב המשיך והסביר את המקור לדין, כי הנה נפסק בשו"ע (חו"מ, סי' ש"ב ס"א) שאם השכיר דירה לזמן קצוב, אין המשכיר יכול להוציא עד תום הזמן. ובנידון דין, כיוון שהשכיר לו דירה לשנתיים, יכול השוכר לעמוד על זכותו לדור בה באופן ראוי כדרך בני אדם. ועוד, הוסיף הגר"ז, "הלוא ידוע לנו דין 'היזק ראייה', (חו"מ, סי' קנ"ג) לפיו אסור לאדם זר להסתכל ולראות מה נעשה בבית חברו. ואף שהגרעק"א (סי' קנ"ד סק"ג) מביא שלא שמענו על 'היזק שמיעה', יש לחלק ולומר שהכל תלוי במנהג המקום ובאופן ההיזק. כעין זה פסק בספר 'משכן שלום' (סי' י, הע' סח-סט) שכיום, הכל נחשבים כאסטניסים מול כל רעש בלתי רגיל, ולכן יכול השוכר לעכב על המשכיר שלא יביא דברים המפריעים בשכנתו.

במקרה זה, סיכם הג"ר וועלוול, כיון שאין השוכר יכול לדבר כדרך בני אדם בביתו, שהרי כל דיבור נשמע בקלות לשכנים, יש לראות זאת כהיזק ממשי, ועל כן יכול השוכר לעכב על המשכיר ולדרוש פתרון הולם.

אבל עם תום זמן השכירות הרי יכול המשכיר לומר לו שהוא מבטל את ההסכם אם לא יתרצה בשימוש המשרד, ולכן אינו יכול שוב לאכוף עליו שלא ישכירנו לזה. אבל עם זאת יש להביא את הדין לפני דעת תורה, בגלל שכיום קשה למצוא בית דירה, ושמה יש עליו להחמיר בכל אופן שלא יקלקל את דירתו של השוכר עבור בצע כסף, ו'למען תִּלְךָ בְּדָרְךָ טוֹבִים' כתיב (משלי ב. כ). ועוד, יתכן שאם שוכר הדירה חפץ לשכור חדר זה ולהוסיפו לדירתו, אפשר שיש בו משום מצרנות, ויש להתיישב בדבר זה, ואכמ"ל.

התודה והברכה

לכבוד חג החנוכה זכינו להתברך בנדיבות לבו של ידידנו היקר והנכבד הרה"ח ר' **שמריהו אליהו גארדאן** שי' אשר הואיל בטובו לתרום את הוצאות הדפסת גיליונו זה

בימי החנוכה, המהדרין מן המהדרין מהדרים ליהנות מן הסופגניות היצואות ממפעל 'מהודר' המפורסם, המהודרות **בכשרותן** ובטעמן!

אלפי תודות

ברגשי שמחה וצהלה נביע ברכת מזל טוב אל מול כבוד ידידנו הנכבד

מוה"ר **אברהם יצחק** בר"ל **גרינבערג** הי"ו לרגל שמחת נישואי בנו למזל טוב

אשר נדבה רוחו לרכוש את הזכות העצום 'פרנס החודש' לקו בית הוראה להורות אלפי תשובות בדבר הלכה לעם ה'!

עץ חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושרים בזה ובבא. יהי רצון שיזכה לרוות רוב תענוג ונחת מכל יוצאי חלציו לאורך ימים ושנות חיים

ברכות מאליפות

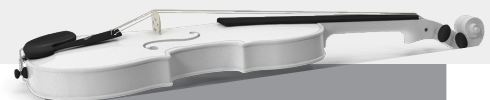
בגילת ורנן נבטא נא את מיטב איחולינו אל מול כבוד ידידנו הנכבד

מוה"ר **צבי משה גרינבלאט** הי"ו

לרגל שמחת נישואי בתו למזל טוב

אשר נדבה רוחו להימנות בין השותפים הנכבדים מתומכי אחד הפרויקטים החשובים של בית הוראה!

עץ חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושרים בזה ובבא. יהי רצון שיזכה לרוות רוב תענוג ונחת מכל יוצאי חלציו לאורך ימים ושנות חיים

נשך ותרבות

"איזהו נשך? ואיזהו תרבות?"

אברך לומד בכלל חשקה נפשו ללמוד ב'שולחן ערוך' ממהדורת 'עוז והדר', בחשבו שזה יוביל להצלחתו בלימודים. הוא פנה איפוא אל רעהו בבקשה לשאול ספר שולחן ערוך שברשותו לתקופה מסוימת. חברו, בטוב לבו, הסכים להשאיל את הספר היקר. אך, הוא חשש שמא ייפגע הספר במהלך השימוש, ועל כן הציב תנאי קטן: "אשאיל לך בשמחה", אמר לחברו, "אך אבקש ממך לשלם לכורך ספרים שיכרוך את הספר טרם תשתמש בו" הסכימו השנים על התנאי, אך ככל שחלף הזמן, החל לנקר בלבם ספק הלכתי: שמא יש בדבר חשש של איסור ריבית? הרי השואל מוציא ממון מכיסו לטובת המשאיל, ואולי יש בכך משום תשלום נוסף על עצם ההשאלה? משכך, פנו השנים אל הג"ר **זאב נחום גאלדמינצער** שליט"א חבר הבד"ץ, לשאול את פיו בענין. לאחר מחשבה קצרה, השיב להם בבהירות: "אין בדבר זה שום פקפוק מבחינת ההלכה".

דבריו הברורים של הרב הפיגו אמנם את חששותיהם, אלא שכלומדי הכולל, הם רצו לדעת גם את הרקע שעליו ביסס הרב את פסיקתו, והגאון שליט"א הסכים לכך בחפץ לב, והחל לבאר להם: הרי ידוע הדין כי אסור לאדם להשכיר חפצים לחברו בתנאי של 'אגרא' ו'פגרא' יחדיו (שו"ע, יו"ד סי' קעו). למשל, אדם המשכיר רכב לחברו לתקופת זמן, אינו רשאי לדרוש גם תשלום על זמן השכירות וגם פיצוי על ירידת ערך הרכב בעקבות השימוש. כמו כן, אסור להתנות שאם ירד שווי של שוק הרכב העולמי, ישלם השוכר את ההפרש. שכן, בתנאים כאלה, נמצא שהמשכיר כאילו הלווה את הרכב לשוכר, וכשמחזירו לו עם השכירות, הרי זה כפירעון הלוואה בתוספת שכר על עצם הלוואה - זוהי ריבית גמורה.

אולם, כאשר המשכיר מתנה רק תנאי אחד, כגון שמבקש רק דמי שכירות על הזמן, אין בכך איסור. שכן, הוא יכול להחזיר את החפץ כפי שוויו בעת החזרה, ואין זה נחשב כהלוואה שיצאה מרשותו. וכן, אם מתנה רק על תשלום עבור ירידת הערך, אף שזה נחשב כהלוואה, אך לא נטל שכר על הזמן, ועל כן אין בכך ריבית.

בנידון דידן, הן ממה נפשך: אם נאמר שהתשלום לכורך הוא בבחינת 'אגרא', כלומר שכר על השימוש בספר, הרי זה מותר, שכן לא נטל 'פגרא' - תשלום על ירידת ערך הספר. ואם נאמר שהתשלום לכורך הוא לכיסויי הבלאי שנגרם לספר במשך הזמן, הרי שלא נטל 'אגרא' - שכר על עצם ההשאלה. ועל כן, אין כל חשש לאיסור ריבית במקרה זה.

מפרסמים עושי מצוה

אלה יעמדו על הברכה מכבדי התורה מוקירי רבנן אשר קנו זכות פרנס היום להחזקת הרבנים הגאונים שליט"א

ט"ז כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **ברוך מרדכי מארקאוויטש** הי"ו לכבוד הרבנים הגאונים שליט"א

ט' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **אהרן קראמער** הי"ו לע"נ ר' ירמיה ב"ר אלחנן ע"ה

כ"ב כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **מאיר חיים שמעלצער** הי"ו לע"נ אמו מרת ח' שרה בת ר' מאיר חיים ע"ה

ז' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **זושא גרינבערג** הי"ו לע"נ הרה"ח ר' מנחם מענדיל ב"ר פינחס ע"ה

י"ב כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **יצחק שיף** הי"ו לכבוד הרבנים הגאונים שליט"א

י"ג כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **שמואל וועטנשטיין** הי"ו לרגל שמחת נישואי בנו

ח' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **בנימין סיגלער** הי"ו לרגל שמחת נישואי בתו

ט"ו כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **יצחק זאב בייער** הי"ו

ג' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **אברהם גרינבלאט** הי"ו לע"נ זקינו הרה"ח ר' שמואל ב"ר הלענין מרגליות ע"ה

י' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **יחיאל יושע ברילל** הי"ו לרגל שמחת נישואי בנו

א' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **אלחנן הירצקא** הי"ו

כ' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **שרגא פייוול שווארץ** הי"ו

י"ט כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **יודא דוד אונגאר** הי"ו לרגל שמחת נישואי נכדו

ד' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **ישראל צבי לונגער** הי"ו

ה' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **יצחק אהרן ריכטער** הי"ו לרגל שמחת נישואי בתו

י"ז כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **וואלף לעוויא** הי"ו לרגל שמחת נישואי בנו

כ"ה כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **חיים יעקב פאזען** הי"ו

י"א כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **חיים וואלף** הי"ו לכבוד הרבנים הגאונים שליט"א

ט"ו כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **בנימין זאב אונגער** הי"ו לע"נ אהרן יש ברה"ח ר' יחיאל מיכל ע"ה

ג' כסליו

נתנדב ע"י ידידנו הנדיב מו"ה **יעקב יוסף כהן** הי"ו לרגל שמחת נישואי בנו

מאן דמוקיר ורחים רבנן
הוויין ליה בנין וחותנין רבנן!